

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

**Факультет природничих наук
Кафедра географії та природознавства**

**СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ГЕОГРАФІЧНЕ КРАЄЗНАВСТВО»**

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма «Середня освіта (географія)»

Спеціальність А4 Середня освіта (за предметними спеціальностями)

Предметна спеціальність А4.07 Географія

Галузь знань А Освіта

**Затверджено на засіданні кафедри
Протокол №1 від “26” серпня 2025 р.**

м. Івано-Франківськ – 2025 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Географічне краєзнавство
Викладач (-і)	канд. геогр. наук., доцент Атаманюк Ярослава Дмитрівна
Контактний телефон викладача	
E-mail викладача	yaroslava.atamaniuk@cnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	щотижня, згідно графіка
2. Анотація до навчальної дисципліни	
Навчальна дисципліна «Географічне краєзнавство» належить основних дисциплін та спрямована на формування у студентів цілісного уявлення про природні, історико-культурні та соціально-економічні особливості рідного краю. Курс забезпечує оволодіння методами локальних географічних досліджень, розвиток навичок картографування, польових спостережень, роботи з джерелами інформації та використання сучасних геоінформаційних технологій. У процесі вивчення дисципліни студенти засвоюють основні поняття та категорії краєзнавства, опановують методи вивчення природного середовища, населення, господарства та культурної спадщини локальних територій, набувають умінь аналізувати й інтерпретувати дані різного походження. Значна увага приділяється практичній та проєктній діяльності: створенню ментальних карт, картосхем, маршрутів, польових щоденників, міні-досліджень та цифрових моделей територій.	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
Метою вивчення навчальної дисципліни є сформулювати у студентів цілісне уявлення про територію свого краю та навчити методам її комплексного географічного вивчення. Основними цілями вивчення дисципліни є: – розвиток умінь спостерігати, аналізувати та описувати природні й антропогенні об'єкти; – оволодіння краєзнавчими методами; проведення досліджень місцевості; – формування картографічних і дослідницьких навичок. Студент повинен уміти пояснити краєзнавчі поняття; працювати з картами, планами, електронними ресурсами; проводити спостереження та фіксувати їх результати; складати комплексні характеристики місцевості; виконувати міні-дослідження; презентувати краєзнавчі матеріали.	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
Загальні компетентності: ЗК 1. Знання та розуміння предметної галузі географія і сфери майбутньої професійної	

діяльності.

Фахові (спеціальні) компетентності:

СК 6. Здатність аналізувати склад і будову геосистем різних таксономічних рангів та просторово-часових параметрів.

СК 7. Здатність розкривати сутнісні ознаки географічних явищ, процесів, розв'язувати географічні задачі та практичні завдання.

Результати навчання:

ПРН 04. Демонструвати глибокі знання сучасних концепцій і теоретичних положень географічної науки, її структурних компонентів, розуміння особливостей та закономірностей просторової організації ландшафтної оболонки Землі.

ПРН 13. Здатність чітко і логічно відтворювати базові знання з географії, компетентно розкривати сутність та цінність результатів нових наукових досліджень, нових тенденцій розвитку людської цивілізації.

ПРН 19. Використовувати географічні знання для дослідження просторових систем різного рівня організації: від фації та урочища до глобальної соціоєкосистеми.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12
практичні заняття	18
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність/предметна спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
I	A4 Середня освіта (за предметними спеціальностями)/ A4.07 Географія	1	Нормативний

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб.
Тема 1. Об'єкт, предмет, науково методичні основи географічного краєзнавства	1		10
Тема 2. Історія становлення й розвитку краєзнавства в Україні	1		6
Тема 3. Методи та організація географо-краєзнавчих досліджень на місцевості	2	4	10
Тема 4. Методика вивчення природних географічно-краєзнавчих об'єктів своєї місцевості.	2	2	6
Тема 5. Методика вивчення соціально-економічних краєзнавчих об'єктів своєї	1	2	6

місцевості.			
Тема 6. Методика вивчення історико-культурних краєзнавчих об'єктів своєї місцевості.	1	2	6
Тема 7. Методика комплексного дослідження свого краю.	2	6	10
Тема 8. Форми проведення краєзнавчої роботи в закладах освіти. Позакласна та позашкільна краєзнавча робота.	2	2	6
ЗАГ.:	12	18	60
6. Система оцінювання навчальної дисципліни			
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Оцінювання здійснюється за національною на ECTS шкалою оцінювання на основі 100-бальної системи згідно «Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Карпатському національному університеті Імені Василя Стефаника» (https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/polozhennia-pro-orhanizatsiiu-osvitnoho-protsesu-ta-rozrobku-osnovnykh-dokumentiv-z-orhanizatsii-osvitnoho-protsesu.pdf). Оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти з усіх видів навчальної роботи здійснюється за стобальною шкалою. Поточний контроль включає: тестування, виконання практичних робіт, контрольної роботи та самостійної роботи. Оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти з усіх видів навчальної роботи здійснюється за стобальною шкалою.		
Тестування	За кожною темою передбачене тестування, яке проводиться у електронному вигляді або тестові завдання роздруковані. Переважно містить 25 тестових завдань, але може бути і інша кількість.		
Практичні роботи	Алгоритм виконання практичних робіт розписаний у методичних рекомендаціях, доступ до яких студенти отримують наперед. Усі завдання також є у системі дистанційного навчання d-learn і доступні усім, хто підписався на курс.		
Самостійна робота	За результатами самостійної роботи передбачена усна презентація (може бути замінена сертифікатом про курси відповідної тематики). Враховуються також тематичні воркшопи, тренінги, семінари тощо, участь у яких підтверджена відповідним документом.		
Умови допуску до підсумкового контролю	Здобувач освіти вважається допущеним до семестрового контролю з дисципліни (екзамену), якщо він виконав усі види робіт, передбачені силабусом навчальної дисципліни.		
Підсумковий контроль	Семестровий контроль у формі екзамену виставляється на основі результатів роботи студента впродовж усього семестру, підсумкова кількість балів з дисципліни складає максимум 50 (структура балів за поточне оцінювання:		

	тестування - 10 балів, практичні роботи - 30 балів, самостійна робота - 10 балів), за роботу під час екзамену максимально студент може набрати 50 балів. Підсумковий семестровий контроль проводиться у тестовій формі. Білет містить 50 тестових завдань, кожне із яких оцінюється у 1 бал. У випадку, коли студент не погоджується з оцінкою, він має право на апеляцію. Присутність студента на іспиті у день його складання є обов'язковою і не залежить від принципу нарахування підсумкової кількості балів за вивчення навчальної дисципліни. Здобувачі вищої освіти, які не з'явилися на екзамені без поважної причини, вважаються такими, що отримали незадовільну оцінку. Перездача відбувається відповідно до Положення, яке діє у КНУВС.
7. Політика навчальної дисципліни	
<i>Письмові роботи:</i> подавати своєчасно, у зазначених форматах; доопрацювання можливе за попередньою домовленістю. <i>Академічна доброчесність:</i> плагіат, фабрикація даних чи використання сторонньої допомоги заборонені. Роботи з ознаками недоброчесності не оцінюються. <i>Відвідування занять:</i> Пропущені практичні роботи відпрацьовуються у консультаційні години. <i>Неформальна освіта:</i> за бажанням студента: участь у воркшопах, тренінгах, конференціях, семінарах тощо може враховуватися як додаткові бали (до 5 балів).	
8. Рекомендована література	
- Атаманюк Я. Географічне краєзнавство: методичні вказівки для проведення практичних занять і самостійної роботи (електронний ресурс). – Факультет природничих наук, 2025 р.-36 с. - Олішевська Ю. А. Шкільне географічне краєзнавство. Навчальний посібник. К.: «ФОП Кравченко». 2020. 175 с. - Кузьма-Качур М.І., Горват М.В. Основи краєзнавства. Навчальний посібник. Київ: Ліра-К, 2017. 256 с. - Основи краєзнавства : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / кол. авт.; за заг. ред. чл.-кор. НАНУ О. П. Реєнта. Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2016. 276 с. - Кузьма-Качур М. І., Горват М. В. Основи краєзнавства: навч. посібн. Київ: Видавництво Ліра-К, 2017. 256 с. - Моя мала Батьківщина: географо-краєзнавчі дослідження: матеріали обласної учнівської науково-практичної конференції на пошанування пам'яті проф. Олега Шаблія (м. Львів, 29 березня 2024 р.) / відп. ред. Л. Шевчук, Л. Котик. Львів: КЗ ЛОР «Львівська обласна МАН», 2024. 134 с.	

Викладач: канд. геогр. наук., доцент кафедри географії та природознавства Атаманюк Я. Д.